

Možnosti financovania projektov v teplárenstve po roku 2020 *(výber)*

1. Úvod
2. Finančné mechanizmy EÚ - výber
3. Partnerská dohoda
4. Operačný program Slovensko
5. Záver

Úvod – ciele v oblasti úspor energie a využívania OZE

Integrovaný národný energetický a klimatický plán (INEKP)

vypracovaný v zmysle článku 9 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy *je aktualizáciou energetickej politiky schválenej uznesením vlády SR č. 548/2014 z 05. 11. 2014.*

Ciele EÚ a SR	EÚ 2030	SR 2030
Emisie skleníkových plynov (k r. 1990)	-40%	Nie sú stanovené ciele pre jednotlivé členské štáty
Emisie v sektore ETS (k r. 2005)	-43%	
Emisie skleníkových plynov non-ETS (k r. 2005)	-30%	-20%
Podiel obnoviteľných zdrojov energie (OZE) spolu	32%	19,2%
Podiel OZE v doprave	14%	14%
Energetická efektívnosť	32,5%	30,3%
Prepojenie elektrických sústav	15%	52%

Zdroj: *Integrovaný národný energetický a klimatický plán, december 2019,*
<https://www.mhsr.sk/energetika/navrh-integrovaneho-narodneho-energetickeho-a-klimatickeho-planu>

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (*Recovery and Resilience Facility – RRF*)

- celková alokácia programu: **750 mld. EUR**, z toho 390 mld. EUR grantový komponent a 360 mld. EUR úverový komponent (stále ceny);
- priame riadenie, pre každý ČŠ stanovená grantová obálka, ako aj maximálna výška dostupného úveru;
- **predpokladaná alokácia pre SR: 7,6 mld. EUR grantový komponent a 6,8 mld. EUR úverový komponent;**
- vychádza z existujúceho návrhu na vytvorenie Programu na podporu reforiem (RSP) – naviazaný na európsky semester – **podpora štrukturálnych reforiem a investičných potrieb do 2024;**
- ČŠ musia predložiť tzv. plán podpory obnovy a odolnosti (**Recovery and Resilience Plan**), ako prílohu Národného programu reforiem;
- na realizáciu plánu obnovy a odolnosti môže členský využiť **nenávratnú pomoc** (grant) a aj **úver**. Úvery sa zamerajú na financovanie dodatočných reforiem a investícií;

Zdroj:

Next Generation EU - Európsky nástroj obnovy, prezentácia CKO, jún 2020,
INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKOV MIMORIADNEHO ZASADNUTIA EURÓPSKEJ RADY V DŇOCH 17. – 21. JÚLA 2020 V BRUSELI
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25131/1>

Finančné mechanizmy EÚ – výber - RRF

- **Plán podpory obnovy a odolnosti** (*Recovery and Resilience Plan*), obsahuje návrhy štrukturálnych reforiem a investičných projektov na nasledujúce 4 roky, musí byť predložený EK najneskôr **do 30. 4. 2022** (v Pláne podpory obnovy a odolnosti majú byť zo strany EK schválené investície v objeme aspoň 60% celkovej alokácie na granty do konca roka 2022);
- návrh plánu je možné predložiť aj skôr, spolu návrhom rozpočtu na nasledujúci rok - už od 15. októbra 2020, alebo k termínu **30. 4. 2021**;
- EK predložené plány zhodnotí podľa stanovených kritérií (hodnotiaci systém v uvedený v prílohe II návrhu nariadenia EÚ);
- EK prijme do 4 mesiacov od oficiálneho predloženia (najneskôr do konca augusta 2022) **rozhodnutie** prostredníctvom vykonávacieho aktu;
- súčasťou pozitívneho rozhodnutia EK je aj **zoznam reforiem a investičných projektov**, vrátane míľnikov a cieľov;
- potrebné prijať na národnej úrovni rozhodnutie o inštitúcii, ktorá bude zodpovedná za **koordináciu prípravy a realizáciu národného Plánu podpory obnovy a odolnosti**;

Zdroj: *Next Generation EU - Európsky nástroj obnovy, prezentácia CKO, jún 2020,*
INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKOV MIMORIADNEHO ZASADNUTIA EURÓPSKEJ RADY V DŇOCH 17. – 21. JÚLA 2020 V BRUSELI
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25131/1>

Finančné mechanizmy EÚ – výber - RRF

- na realizáciu svojho **plánu podpory obnovy a odolnosti** môže každý členský štát predložiť žiadosti až do výšky svojho vyčleneného maximálneho finančného príspevku;
- EK určí finančný príspevok:
 - v plnej výške maximálneho finančného príspevku pre daný ČŠ – ak výška odhadovaných celkových nákladov na plán podpory obnovy a odolnosti sa rovná maximálnemu finančnému príspevku pre daný členský štát, alebo je vyššia;
 - vo výške odhadovaných celkových nákladov na plán podpory obnovy a odolnosti – ak výška odhadovaných celkových nákladov je nižšia ako maximálny finančný príspevok pre daný ČŠ;
 - nealokuje sa žiaden príspevok - ak plán podpory obnovy a odolnosti nespĺňa kritériá;

Finančné mechanizmy EÚ – výber - RRF

- do termínu **31. 12. 2022** musí mať ČŠ na aktivity identifikované v pláne obnovy a odolnosti zazmluvnených najmenej **60 % objemu zdrojov - zazmluvnenie (legal commitment)** je vnímané ako prijatie vykonávacieho aktu zo strany EK a teda **schválenie Plánu podpory obnovy a odolnosti**, na zvyšné prostriedky (ak ostanú) bude EK vyhlasovať výzvy do konca roka 2024;

Zdroj:

Next Generation EU - Európsky nástroj obnovy, prezentácia CKO, jún 2020,
INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKOCH MIMORIADNEHO ZASADNUTIA EURÓPSKEJ RADY V DŇOCH 17. – 21. JÚLA 2020 V BRUSELI
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25131/1>

Finančné mechanizmy EÚ – výber - RRF

- **vyplatenie finančného príspevku** - po dosiahnutí stanovených míľnikov, maximálne 2-krát ročne, pričom viditeľný pokrok pri implementácii musí ČŠ dosiahnuť najneskôr do 18 mesiacov od rozhodnutia EK o schválení plánu. Rozhodnutie ohľadom vyplatenia prijme EK najneskôr do 2 mesiacov po obdržaní žiadosti o čiastkovú platbu zo strany ČŠ;
- **investičné obdobie** (dokončenie investície), počas ktorého sa musí implementovať investičný projekt, musí sa ukončiť najneskôr **7 rokov** po prijatí rozhodnutia;
- **dokončenie reforiem**, t. j. obdobie, počas ktorého sa musia implementovať reformy, musí sa ukončiť najneskôr **4 roky** po prijatí rozhodnutia

Príklad:

- *ČŠ, ktorý predloží plán v optimálnom termíne (apríl 2021) a EK plán schváli s míľnikmi v 6-mesačných intervaloch, by mohol získať prvú časť finančného príspevku v apríli 2022. Reformy by musel plne implementovať najneskôr do polovice roka 2025 a investičné projekty najneskôr do polovice roka 2028*

Zdroj:

Next Generation EU - Európsky nástroj obnovy, prezentácia CKO, jún 2020,
INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKoch MIMORIADNEHO ZASADNUTIA EURÓPSKEJ RADY V DŇOCH 17. – 21. JÚLA 2020 V BRUSELI
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25131/1>

Viacročný finančný rámec 2021 - 2027

Viacročný finančný rámec 2021 - 2027

- celkový rozpočet 1 074 mld. EUR (v stálych cenách 2018);
- na klimatický cieľ sa plánuje 30% investícií;
- predpokladaná alokácia pre SR: 11,5 mld. eur (v cenách roku 2018) resp. 12,9 mld. eur (v bežných cenách);
- miera spolufinancovania EÚ zostáva zachovaná na 85 % pre menej rozvinuté regióny v rámci Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) a Kohézneho fondu a pre Interreg bude 80 %;
- miera spolufinancovania pre viac rozvinuté regióny (Bratislavský samosprávny kraj – BSK) ostáva podľa návrhu EK na úrovni 40 %;
- pre najmenej rozvinuté regióny sa cieľ pre *inovácie* stanovuje na 25 % a cieľ pre *zelené opatrenia* na 30 %;
- v BSK bude potrebné vyčleniť 85 % zdrojov EFRR na *inovácie* a *zelené opatrenia*, z toho minimálne 30 % na *zelené opatrenia*.

Zdroj: INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKoch MIMORIADNEHO ZASADNUTIA EURÓPSKEJ RADY V DŇOCH 17. – 21. JÚLA 2020 V BRUSELI
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25131/1>

INVESTIČNÉ USMERNENIA K FINANCOVANIU POLITIKY SÚDRŽNOSTI NA ROKY 2021 – 2027 PRE SLOVENSKO (cieľ 2)

- zlepšiť energetickú hospodárnosť vo verejných a obytných budovách a malých a stredných podnikoch,
- podporovať zavádzanie decentralizovaných kapacít v rámci malých projektov výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov a **v súlade s kritériami udržateľnosti podporovať prechod na obnoviteľné zdroje energie pri vykurovaní a chladení,**
- znížiť emisie skleníkových plynov a znečistenie ovzdušia nahradením kotlov na fosílné palivo technickými zariadeniami vyžadujúcimi nízke emisie CO₂ spolu s rekonštrukciou zameranou na energetickú hospodárnosť budov, najmä v štrukturálne postihnutých regiónoch a nízkopríjmových domácností prostredníctvom vhodných opatrení,
- zaviesť riešenia pre inteligentné distribučné systavy a skladovanie elektrickej energie – prepojené s plánovaním dopytu a ponuky na miestnej úrovni.

Zdroj: https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/03/2019-european-semester-country-report-slovakia_sk_0.pdf

POLITIKY SÚDRŽNOSTI

- CIEĽ 1** INOVATÍVNE SLOVENSKO (INTELIGENTNEJŠIA EURÓPA)
- CIEĽ 2** EKOLOGICKÉ SLOVENSKO PRE BUDÚCE GENERÁCIE
(EKOLOGICKEJŠIA NÍZKOUHLÍKOVÁ EURÓPA)
- CIEĽ 3** MOBILITA, DOPRAVA, PREPOJENOSŤ (PREPOJENEJŠIA EURÓPA)
- CIEĽ 4** SOCIÁLNE, SPRAVODLIVÉ A VZDELANÉ SLOVENSKO (SOCIÁLNEJŠIA EURÓPA)
- CIEĽ 5** KVALITNÝ ŽIVOT V REGIÓNOCH (EURÓPA BLIŽŠIE K OBČANOM)

Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov

Očakávané výsledky

- príspevok k plneniu cieľov EÚ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030 a strategických cieľov prechodu EÚ na uhlíkovú neutralitu do roku 2050,
- podpora implementácie opatrení energetickej efektívnosti s cieľom prispieť k zníženiu konečnej energetickej spotreby a plneniu záväzkov špecifikovaných v Integrovanom národnom energeticko-klimatickom pláne SR,
- zvýšenie energetickej efektívnosti v podnikoch prostredníctvom podpory zavádzania energeticky efektívnych opatrení, SMART technológií, meracej a riadiacej techniky,
- rozšírenie vysoko energeticky efektívneho a dekarbonizovaného fondu budov a aktivizácia digitalizácie budov,

Partnerská dohoda 2021-2027 - cieľ 2 (výber)

Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov

Očakávané výsledky

- zintenzívnenie miery nákladovo-efektívnych hĺbkových obnov bytových budov a zvýšenie tempa hĺbkovej obnovy verejných budov s uplatňovaním prvkov na ochranu biodiverzity a zelenej infraštruktúry,
- zvýšenie počtu budov vybavených systémami riadenia a automatizácie budovy,
- zníženie energetickej náročnosti distribúcie tepla/chladu, efektívnejšie využitie kapacity existujúcich systémov CZT (napojením nových odberateľov) a zlepšovanie energetickej efektívnosti infraštruktúry pri zásobovaní energiou,
- zvýšenie využívania alternatívnych pohonov v podnikoch,
- systematická podpora energetického plánovania a podpora rozvoja regionálnej a lokálnej energetiky s cieľom optimalizovať energetickú potrebu a spotrebu, vrátane zvyšovania informovanosti v oblasti energetickej efektívnosti.

Partnerská dohoda 2021-2027 - cieľ 2 (výber)

Podpora energie z obnoviteľných zdrojov

Očakávané výsledky

- príspevok k plneniu cieľov EÚ v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie,
- zvyšovanie podielu OZE v systémoch zásobovania teplom a chladom, ako aj zvyšovanie podielu OZE v energonosičoch, vrátane biometánu a zeleného vodíka, najmä pre zabezpečenie vykurovania a chladenia,
- zvýšenie podielu OZE v individuálnom vykurovaní a chladení,
- vytvorenie podmienok pre využívanie geotermálnej energie na energetické účely,
- urýchlenie prechodu na nákladovo efektívny, udržateľný a bezpečný systém zásobovania energiou, znižovanie emisií a zlepšovanie kvality ovzdušia.

Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e

Očakávané výsledky

- efektívne využívanie zdrojov a akumulčných zariadení prepojených so sústavou,
- vytvorenie možností pre aktívne zapájanie užívateľov do procesu optimalizácie a znižovania ich energetických nárokov a nákladov,
- zlepšenie energetickej efektívnosti a znižovanie energetických strát.

„Zelené opatrenia“ - Partnerská dohoda „Cieľ 2“ (výber)

Priorita: **ENERGETICKY EFEKTÍVNE NÍZKOUHLÍKOVÉ EKOLOGICKÉ HOSPODÁRSTVO**

- Špecifický cieľ:
- 2.1. Podpora opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti
 - 2.2. Podpora energie z obnoviteľných zdrojov
 - 2.3. Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-E;

Operačný program Slovensko - cieľ 2 (výber)

Špecifický cieľ: **2.1. Podpora opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti**

- Aktivity:
- A. zlepšovanie energetickej efektívnosti v podnikoch;
 - B. znižovanie energetickej náročnosti budov;
 - C. zlepšovanie energetickej efektívnosti infraštruktúry pri zásobovaní energiou;**
 - D. zvyšovanie informovanosti a systematická podpora opatrení v oblasti úspor energie;
 - E. podpora efektívneho zavádzania alternatívnych pohonov v podnikoch;

ŠC 2.1 - Aktivita C.

„Zlepšovanie energetickej efektívnosti infraštruktúry pri zásobovaní energiou“

- podpora modernizácie, rekonštrukcie a výstavby infraštruktúry pre distribúciu tepla a chladu,
- podpora zavádzania technológií,
- podpora inteligentných systémov diaľkového vykurovania a chladenia, zavádzanie systémov merania a riadenia (vrátane SMART riešení).

ŠC 2.1 - Aktivita C.

„Zlepšovanie energetickej efektívnosti infraštruktúry pri zásobovaní energiou“

- podpora modernizácie, rekonštrukcie a výstavby infraštruktúry pre distribúciu tepla a chladu:
 - výstavba nových účinných systémov diaľkového vykurovania a chladenia,
 - prechod existujúcich systémov diaľkového vykurovania a chladenia na systémy účinného diaľkového vykurovania a chladenia,
 - podpora zavádzania technológií OZE v existujúcich systémoch diaľkového vykurovania a chladenia, na ktoré sú napojené bytové domy.

ŠC 2.1 - Aktivita C.

„Zlepšovanie energetickej efektívnosti infraštruktúry pri zásobovaní energiou“

- **podpora zavádzania technológií:**
 - akumulácie tepelnej energie,
 - využitia nízkopotencionálneho tepla na výrobu elektriny a tepla (napr. ORC cykly),
 - výroby chladu, trigenerácie ,
 - využitia odpadového tepla najmä z priemyselných procesov a terciárnej sféry v systémoch diaľkového vykurovania a chladenia,
 - napojenia samovýrobcov a samospotrebiteľov z OZE na existujúci systém CZT, na dosiahnutie dvojsmerného systému CZT, systému CZT 4. generácie.

Operačný program Slovensko - cieľ 2 (výber)

Špecifický cieľ: **2.2. Podpora energie z obnoviteľných zdrojov**

- Aktivity:
- A. Podpora využívania OZE v podnikoch na báze aktívnych odberateľov elektriny, samospotrebitel'ov energie z OZE a komunít vyrábajúcich energie z OZE,
 - B. podpora zvyšovania podielu OZE v systémoch zásobovania energiou,**
 - C. Podpora využívania OZE v domácnostiach (inovácia projektu „Zelená domácnostiam“)
 - D. Podpora vyhľadávania a prieskumu zdrojov geotermálnej energie za účelom ich sprístupnenia na energetické účely
 - E. Podpora realizácie prípravných opatrení na výstavbu zariadení na výrobu energie z OZE na plochách priemyselných zón alebo parkov

ŠC 2.2 – aktivita B.

„Podpora zvyšovania podielu OZE v systémoch zásobovania energiou,“

- prechod na účinné systémy CZT prostredníctvom využívania OZE pri zásobovaní teplom a chladom, vrátane vyvedenia tepla z existujúcich bioplynových staníc pomocou výstavby tepelných rozvodov do miesta spotreby
- inštalácia vzdialeného zariadenia na kombinovanú výrobu elektriny a tepla (KVET) využívajúceho bioplyn z existujúcich bioplynových staníc za účelom dodávky využiteľného tepla v sústave zásobovania teplom
- výstavba a rekonštrukcia zdrojov tepla a zariadení KVET z biomasy (náhrada za nové, energeticky efektívnejšie, okrem zdrojov zaťažujúcich ovzdušie znečisťujúcimi látkami, najmä PM2,5 a PM10)

ŠC 2.2 – aktivita B.

„Podpora zvyšovania podielu OZE v systémoch zásobovania energiou,“

- zvyšovanie podielu OZE v energonosičoch prostredníctvom
 - technológií úpravy bioplynu na biometán (biometánové stanice) a výstavby prípojok na plynovú infraštruktúru,
 - výstavby zariadení na výrobu vodíka a syntetických uhľovodíkových palív s využitím OZE a ich využitie v energetických systémoch, vrátane diaľkového vykurovania a chladenia
- zavádzanie inteligentných energetických systémov vrátane uskladňovania energie z OZE

- Špecifický cieľ: **2.3. Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia *mimo TEN-E*;**
- Aktivity:
- **podpora inteligentných energetických systémov vrátane uskladňovania energie;**
 - podpora inteligentných energetických systémov a uskladňovania energie, vrátane ich optimalizácie, zavádzania meracích systémov, kybernetickej bezpečnosti a pod.

Záver – časová postupnosť

Všetky uvedené informácie budú aktualizované po konečnom schválení relevantných dokumentov.

- 1. Partnerská dohoda (2021)**
- 2. Operačný program (2021 ???)**
- 3. Pravidlá štátnej pomoci (existujúce do 2023, nové ???)**